

УДК 94(4771-430)''1939'':329.73ОУН

Микола ПОСІВНИЧ

ФОРМУВАННЯ Й ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЕГІОНУ СУШКА В ЧЕРВНІ–ЖОВТНІ 1939 РОКУ

Висвітлено особливості формування й діяльності Легіону Сушка (Військових відділів націоналістів). Показано його роль у реалізації легионної концепції Організації українських націоналістів (ОУН) на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 р.), а також співпрацю з німецькою військовою розвідкою (Абвером).

Ключові слова: ОУН, військова підготовка, Німеччина, Польща, Друга світова війна, українські збройні сили.

Співпраця ОУН на початковому етапі Другої світової війни з військовими колами Німеччини в українській історіографії залишається однією з найсуперечливіших тем. Її активно підсилюють ті чи ті упередження й стереотипи, а брак об'єктивної інформації зумовлює постійні політичні суперечки в суспільстві. Це змушує дослідників вивчати цю проблематику в контексті політичної кон'юнктури і перетворює їх у дієвий засіб пропагандистської боротьби.

У цьому контексті необхідно відзначити, що в більшості авторів спостерігаємо певну невідповідність, пересмикування фактів й джерел або ж глорифікацію. Аналізуючи наявну джерельну базу та історіографію, автор намагався з'ясувати основні особливості формування й діяльності Легіону Сушка (інші назви – Український Легіон, Військові відділи націоналістів) у червні–жовтні 1939 р. в контексті реалізації легионної концепції ОУН. Певні аспекти військової діяльності ОУН на початковому етапі Другої світової війни розглянуто у працях Андрія Боляновського¹, Олександра Кучерука², Христини Овад³, Володимира Трофимовича, Андрія Усача⁴, Богуша Хньоупека⁵, Міхала Шмігеля⁶.

Під час створення ОУН і формування воєнної доктрини Євген Коновалець ініціював загальноорганізаційну дискусію, головні напрями якої можна простежити

¹ *Боляновський А.* Українські військові формування в збройних силах Німеччини (1939–1945) / А. Боляновський. – Львів, 2003. – С. 29–39.

² *Кучерук О.* Рико Ярий – загадка ОУН / О. Кучерук. – Львів: ЛА Піраміда, 2005; *Кучерук О.* Українське повстання вересня 1939 року на Західній Україні / О. Кучерук // Пам'ять століть. – Київ, 2000. – № 5. – С. 143–151.

³ *Овад Х.* Полковник Роман Сушко (1894–1944) / Х. Овад. – Торонто, 2006.

⁴ *Трофимович В.* Військові відділи націоналістів / В. Трофимович, А. Усач // Україна у Другій світовій війні: джерела та інтерпретації (до 65-тя Великої Перемоги). Матеріали міжнародної наукової конференції / [відп. ред. Л. Легасова]. – Київ, 2011. – С. 599–607.

⁵ *Chñoupек В.* *Banderowci* / В. Chñoupек. – Bratislava: Smena, 1989.

⁶ *Шмігель М.* Український легіон Романа Сушка. Напад зі Словаччини на Польщу (1939) / М. Шмігель // Український визвольний рух. – Львів, 2007. – Зб. 11. – С. 81–94.

за публікаціями чільних представників націоналістичного руху. Висловлені в них думки зводилися до двох концепцій: “легіонової” (українську армію треба формувати як регулярну в еміграції) і “крайової” (національну армію необхідно творити на західноукраїнських землях, покладаючись на власні сили).

Ріко Ярій наголошував, що, втілюючи легіонову концепцію, до військового вишколу членів організації потрібно залучати колишніх українських офіцерів та іноземних інструкторів. Основою майбутнього війська мали стати добре навчені провідники, без яких ідея незалежної держави приречена на поразку. Українська еміграція, передусім в Америці, також мала взятися за створення військових баз для вишколу членів організації⁷.

Невідомий автор (ймовірно, Омелян Сенік) у статті “Легіони” зазначав, що еміграція, яка підтримує національний рух, обмежуючись його пропагуванням на міжнародній арені, під час війни має взяти активну участь у збройній боротьбі, створюючи військові відділи в місцях свого проживання. На історичних прикладах він доказував доконечність упровадження легіонової концепції. Не заперечуючи необхідності організувати в Україні саботажні й партизанські відділи, він надавав перевагу створенню військових частин на території іноземних держав, прихильних до українських визвольних змагань. Серед еміграційної молоді, передусім за океаном, потрібно культивувати бажання опанувати військові професії та створювати військові організації, які згодом стали б основою легіонів. Автор доводив, що набагато легше організувати вишкіл легіонів в еміграції, ніж проводити такі заходи в Україні в умовах підпілля. У висновках він наголосив, що найважливіше призначення легіонів – саме їхнє існування, яке підбадьорює та підносить дух на Батьківщині, де на початках війни часто неможливо організувати військові відділи. Буття такої військової сили в еміграції й мало би стати найпереконливішим доказом державницьких прагнень поневоленого українського народу для провідних держав світу⁸.

Загалом, більшість учасників дискусії довкола воєнної доктрини схилялася до легіонової концепції з урахуванням крайових вимог й особливостей. Однак, не маючи міцної опори й підтримки закордоном, неможливо було створити та утримувати регулярні військові відділи. Тим часом у Західній Україні не було сформовано організаційних структур, які б могли втілити ідею створення українських збройних формувань⁹. Думки прихильників легіонової концепції викладені в публікаціях у газеті “Сурма”, яка з 1930 р. в основному зосередилася на військово-бойовій проблематиці, висвітлюючи теоретичні питання, а також плани, пов’язані з військовою політикою. У зв’язку з цим співредактором газети став полковник Роман Сушко, який добирав військові навчально-теоретичні матеріали¹⁰. У статті “Старшинський корпус” невстановлений автор зазначав, що легіонова концепція має втілюватися через службу українських офіцерів по іноземних арміях усього світу; тим часом усі члени ОУН мають здобувати технічну освіту та військовий вишкіл¹¹.

⁷ Ярій Р. Військове самовиховання / Ріко Ярій. – Прага: Наклад ГУНМ, 1927. – С. 3–6.

⁸ Легіони // Сурма. – 1928. – Ч. 14.

⁹ Кучерук О. Ріко Ярій – загадка ОУН... – С. 168–169.

¹⁰ Мартинець В. Українська націоналістична преса / В. Мартинець // ОУН 1929–1954. – Париж, 1955. – С. 237.

¹¹ Старшинський корпус // Сурма. Додаток для заокеанських українців. – 1931. – Червень–липень.

На II Великому Зборі українських націоналістів також не було узгоджено воєнної доктрини через відсутність крайових представників та брак часу, адже наближалися події вересня 1939 р., які змінили геополітичну ситуацію, а відтак і напрями діяльності організації. У цих умовах Провід ОУН визначив, що основою української воєнної доктрини має стати легіонова концепція¹².

На початку червня 1939 р. між Проводом українських націоналістів (ПУН) та Абвером досягнуто домовленості щодо створення диверсійного підрозділу, який мали передислокувати зі Словаччини або повітряним шляхом із Східної Пруссії в Галичину для антипольського повстання. Формування спеціального загону доручено шефу II управління полковникові Ервіну фон Лагузену. Після поразки й окупації угорськими військами Карпатської України більшість членів ОУН перейшла до Румунії, згодом – Німеччини. На початку липня 1939 р. німецьке командування дало дозвіл на формування “Українського Легіону”, який одержав кодову назву ВВН (з німецької *Berg-Bauer-Hilfe* – “Допомога селянам-горянам”; в ОУН це скорочення розшифровували як Військові відділи націоналістів), під керівництвом полковника Р. Сушка. Він та полковник Лагузен на нарадах 13.06–3.07.1939 р. погодили деталі створення у складі Вермахту легіону на чолі з полковником Р. Сушком чисельністю 1 300 старшин і підстаршин та 12 тис. стрільців. ПУН розглядав їх як основу майбутньої української армії, а також як добру нагоду здобути військовий вишкіл. Для нього мали виділити 6 тис. гвинтівок, 1000 пістолетів, 100 автоматів і гранати. За матеріальне й організаційне забезпечення відповідав майор Ганс Демель та поручник Степан Сулятицький¹³.

3–4 липня полковник Лагузен і сотник Р. Ярій відправили 150 колишніх воєнків Карпатської Січі в Альпи у тренувальний табір Кріппенау біля Обертрауна. У ПУН військові вишколи курував генерал В. Курманович, а командував Р. Ярій. Вишкільними інструкторами були поручники – Осип Карачевський (“Свобода”), Мартин Мізерний (“Рен”), чотарі – Павло Сосновський, Іван Кедюнич, Іван Свистун, лікар Роман Лебедович і санітар Яків Маковецький. До них 27 липня долучилися ще 18 січовиків. Із 4 серпня їх почали вишколювати 8 осіб під керівництвом оберлейтенанта Якоба. 13 серпня до них приєдналися випускники офіцерських курсів Тарас Станько (“Федореску”), М. Григоренчук, Євген Гутович (“Норим”), Петро Фігула, Щуровський (“Александреску”), Іван Небова, Ю. Куленда, Куляйчук, Лошакун, а трохи згодом – ще 40 громадян Карпатської України. Усіх 230 курсантів поділили на дві сотні, чоти (по 56 стрільців), кожна з яких складалася з двох роїв (по 13) та відповідно чотирьох ланок (по 5 стрільців) – розвідувальної, саперної, зв’язку, санітарної. На озброєнні мали 47 гвинтівок, 56 револьверів, 3 кулемети, кожному – по 2 гранати. Їх вишколювали для можливих дій як регулярного військового підрозділу на фронті або у запіллі противника. Після виконання програми вишкোলів перший курінь ВВН під командуванням поручника О. Карачевського (“Свободи”) перекинуто до м. Бруку на Лейті, там його лави поповнили курсанти юнацької школи¹⁴.

¹² Політична програма й устрій ОУН. – Б. м. в., 1940. – С. 35–36.

¹³ *Боляновський А.* Українські військові формування ... – С. 29–35; Державний архів Львівської області (далі – ДАЛЮ). – Ф. 1. – Оп. 52. – Спр. 1057. – Арк. 9, 75.

¹⁴ *Гіряк Л.* На стежках історичних подій. Карпатська Україна і наступні роки. Спогади і матеріали / Л. Гіряк. – Нью-Йорк, 1979. – С. 260–300.

Другий курінь почали формувати в Альпах біля австрійського містечка Гакенштайн із колишніх полонених вояків Карпатської Січі, звільнених з Угорщини за посередництва німецького консула. До них приєдналися випускники 6-місячних офіцерських курсів у Гімзее. За деякий час кількісний склад куреня поповнили члени ОУН із Західної України. Інструкторами були німецькі офіцери, які викладали такі предмети: топографію, зброєзнавство, диверсійну справу, бойові заняття, дисципліну, стрільбу з автомата й метання ручних гранат. У таборі панував суворий режим та конспірація: всі використовували псевда або німецькі прізвища. Курсантів було поділено на дві сотні, у складі трьох чот. Три чоти спеціально готували для виконання десантних завдань і диверсій у ворожому заплілі. На 20.08.1939 р. цей курінь ВВН під командуванням поручника Є. Гутовича (“Норима”) пройшов усі вишколи і перебував у Східній Словаччині. Керівництво штабом здійснювали полковник Роман Сушко, секретар ПУН Роман Барановський (“Лімницький”) та головний контрольний представник Проводу ОУН Осип Буйдуник (“Діброва”)¹⁵.

ОУН також організовувала школи, військово-навчальні табори для підготовки своїх членів. Зокрема на початку серпня 1939 р. військову підготовку проходили декілька десятків осіб, які перебували в гірському селі Зауберсдорф біля м. Віннер Нойштадт. Тут навчали теорії воєнних дій, стратегії й тактики, міжнародних справ¹⁶.

Керівництво штабом Легіону здійснювали полковник Роман Сушко, секретар ПУН Роман Барановський (“Лімницький”) та головний контрольний представник Проводу ОУН Осип Буйдуник (“Діброва”). У середині серпня 1939 р. до вишкільного табору прибули Р. Сушко та офіцери Вермахту, які прийняли в супроводі військового оркестру огляд Легіону. На 20–21.08.1939 р. вояків ВВН у німецьких вантажівках перевезено у Східну Словаччину (біля Любіцьких Купелів, Кежмарку в Лєвоцьких горах, у селах недалеко Прешова, гірського масиву біля Медзілаборця)¹⁷.

Після підписання 23.08.1939 р. німецько-радянського договору про ненапад (Пакт Молотова–Ріббентропа) ПУН поставлено до відома, що повстання в Західній Україні не бажане для Німеччини, тож вирішено його не розпочинати. Щодо ВВН було прийнято рішення використовувати його як порядкову службу за лінією фронту, а в мирний час як робочий загін¹⁸.

На 1.09.1939 р. ОУН у Західній Україні була цілком готовою до початку війни. Влітку 1939 р. більшість її членів завдяки заходам військової референтури одержали військовий вишкіл. Оунівці, прихильники націоналістичного руху та й загалом українці ухилилися від загальної мобілізації до польського війська. Чимало з них долучилися до формування збройних загонів, магазинування зброї та взяли участь у повстанні, яке охопило всю Західну Україну. За різними оцінками у вересні 1939 р. в польській армії служило від 110 до 200 тис. українців, із них у боях загинуло від 1 500 до 7 800 осіб. Співробітники Абверу розраховували, що участь у

¹⁵ Сотенний Бурлака / [під. ред. В. В’ятровича]. – Львів: Літопис, 2000. – С. 23–24.

¹⁶ Стахів Є. Крізь тюрми, підпілля й кордони / Є. Стахів. – Київ: Рада, 1995. – С. 78.

¹⁷ Шмігель М. Український легіон Романа Сушка. Напад зі Словаччини на Польщу (1939) ... – С. 89; Стебельський І. Шляхами молодості й боротьби. Спогади. Статті. Листування / І. Стебельський. – Київ: Смолоскип, 1999. – С. 68.

¹⁸ Боляновський А. Українські військові формування ... – С. 35.

бойових діях ВВН спричинить перехід українців із польської армії на їхній бік¹⁹. Так, 9–12 вересня німецькі літаки скинули дві летючки такого змісту: “Українці! Година висвободження з польського ярма прийшла. Нім[ецька] армія зближається до укр. земель, які Польща в 1920 році протиправне перемогла та забрала під своє насильство... Мимо найбільшого гнету ваша віра в Бога та бойовий дух не заломились. Із Божою поміччю надійшла година висвободження. Заведіть лад та порядок для добра укр. народу! Проганяйте чужинців і визискувачів... Витайте широко нім[ецькі] війська побідні як своїх освободителів та приятелів... Покажіться гідними цього історичного моменту. Слава Україні!”, “Українці! Польська держава розвалюється під напором переможної нім[ецької] армії! В дикою переполосі втікає безголова польська армія! Вже в Варшаві гремить відгомін гарматних стрілів! Польський уряд втік! Українці! Чи знаєте, що для Вас значить слово ВОЛЯ? Слушна пора здобути її! Тепер або ніколи! Або здобудете собі волю, або Ваші діти і Ваші внуки Вас прокленуть! Українці! Кидайте ляхську зброю! Піддайтеся під охорону нім[ецьких] вояків! Хай живе свобода!”²⁰.

За день до нападу Німеччини на Польщу всім воякам ВВН видали темно-зелену форму чехословацької армії зразка 1930 р. Перший курінь на чолі з поручником О. Карачевським (“Свободою”) виступив 1 вересня із Братислави і 4 через Пряшів до с. Маркушівці на Польщу, але активних бойових дій не проводив. Його основна мета – вступити першим у Львів. Другий курінь ВВН було переведено в розташування Групи армій “Південь” генерала фон Рундштедта до с. Меджилаборце. Разом із частинами 14-ї армії генерала Вільгельма Ліста рушив у напрямку: Сянок–Турка–Ліски–Самбір–Дрогобич–Стрий. Активної участі в бойових діях ВВН не брав, за винятком захоплення Самбора, де Р. Сушко зустрічався із представниками Крайової Екзекутиви ОУН М. Опришком, Я. Гайвасом, І. Собешиком та крайового проводу ОУН В. Тимчієм. Представник німецького військового командування майор Демель відзначив успішні дії українських парашутистів у тилу польської армії. Під час короткого перебування вояки ВВН ініціювали створення української адміністрації та поліції, звільнили в’язнів із тюрем. Обидва курені були поділені на невеликі групи і підпорядковані різним структурам Вермахту²¹.

У спогадах вояка ВВН Івана Андрійкова так описано ці події: “Польсько-німецький фронт у нашому районі стояв тоді під Устріками Долішніми. Не було там нікого, хто б підготовляв українську адміністрацію, і ми зараз же взялися за діло по думці давніших інструкцій [ОУН], піддаючи теж дещо з власної ініціативи. Скрізь по селах повівали українські національні прапори, часом траплялися й німецькі на привітальних брамах, ті ми знімали, щоб терен мав чисто український характер. ... По селах наставляли ми українських вїттів з дорученням підобрати собі прибічні ради з-поміж поважних гос-

¹⁹ Центральний державний архів громадських об’єднань України (далі – ЦДАГОУ). – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 33285. – Арк. 66–67; *Руккас А.* Участь українців-вояків польської армії у вересневій кампанії 1939 року ... – С. 23–25; *Швагуляк М.* З історії українсько-польських взаємин напередодні та під час німецько-польської війни 1939 р. ... – С. 241.

²⁰ *Кучерук О.* Щоденні записи учасника Легіону Р. Сушка (вересень–листопад 1939 р.) / О. Кучерук // *Військово-історичний альманах.* – Київ, 2004. – Ч. 1(8). – С. 147, 149.

²¹ *Гайвас Я.* Воля ціни не має / Я. Гайвас. – Торонто: Срібна сурма, 1971. – С. 210–211, 229; *Шпіцер В.* Крайовий провідник Володимир Тимчій – “Лопатинський” / В. Шпіцер, В. Мороз. – Львів, 2004. – С. 88; *Кучерук О.* Рико Ярій – загадка ОУН... – С. 181.

подарів і свідомих українців, все те німецька команда насліпо потверджувала. Так ми zorganizували цілу верховину від Команчі аж до самбірського повіту”²².

Із початком війни з Польщею продовжувалися контакти між ПУН на чолі з А. Мельником та представниками німецьких відомств. Наприклад, 4 вересня відбулася зустріч з державним секретарем Кеплером у Міністерстві закордонних справ Третього Райху, а 10–15 вересня – з уповноваженими Абверу. Під час цих розмов не досягнуто жодних результативних домовленостей, а лише накреслено ймовірні плани розвитку подій. Українське повстання чільні нацистські діячі вважали зайвим через те, що воно було би спрямоване не тільки проти Польщі, але й Радянського Союзу²³. Правдоподібно, українське питання використовувалося для тиску на ССРСР. Так, 15 вересня 1939 р. міністр закордонних справ Німеччини Ріббентроп через посла в Москві Шуленбурга передав вищому радянському керівництву телеграму, в якій, між іншим, йшлося про можливість виникнення в Західній Україні незалежної держави, якщо Радянський Союз не виконає своїх зобов’язань і не вступить у війну проти Польщі²⁴.

Командування Вермахту не ініціювало повстання, бо не мало чітких планів щодо вирішення українського питання та співпраці з ОУН. Відсутність диверсій на залізничних та автомобільних шляхах, лініях зв’язку й інших важливих об’єктах свідчить про те, що Абвер не підготовував його як допомогу німецьким фронтовим частинам²⁵.

За спогадами Івана Магоцького, українці з великим ентузіазмом зустрічали Український легіон у Городоцькому повіті, вояки виглядали задоволеними та бадьорими. 14 вересня місцеві повстанські відділи ОУН із с. Оброшино і Ставчани Городоцького повіту тривалий час стримували атаки польського військового підрозділу на с. Бартагів, аж доки не наблизилися німецькі військові підрозділи та сотня ВВН²⁶.

У 20-х числах вересня два куреня ВВН передислоковано до Устриків Долішніх, Вовкової та Тісної, де вони виконували завдання щодо ліквідації підрозділів Війська Польського, які пробивалися до Румунії й Угорщини. Також протягом двох тижнів контролювали німецько-радянську демаркаційну лінію в районі Тісна–Сянок²⁷. За споминами Є. Гутовича: “При допомозі селян і на швидку руку організованої сільської міліції робили ми облави по лісах, виловлювали польські банди, ловили теж і старшин, що скривалися головно по дворах і фільварках і відставляли їх до Сянока”²⁸. 25.09.1939 р. в Устрики Долішні прибув Р. Сушко, який звернув увагу воякам на дотримання дисципліни та заборонив виконувати протиправні дії щодо населення. Наступного дня їх перевели до Сянока, де залучили до евакуації й

²² Цит. за: *Книш З.* Перед походом на Схід. Спогади й матеріали до діяння ОУН у 1939–1941 роках / Я. Книш. – Торонто, 1958. – Ч. 1. – С. 115.

²³ *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні / В. Косик. – Львів: НТШ, 1993. – С. 74.

²⁴ *Кентій А.* Нариси історії Організації Українських Націоналістів (1929–1941) / А. Кентій. – Київ, 1998. – С. 115.

²⁵ *Швагуляк М.* Позиція та участь українців у німецько-польській війні 1939 р. / М. Швагуляк // Україна–Польща: важкі питання. (Матеріали IV міжнародного семінару істориків “Українсько-польські відносини під час Другої світової війни”. Варшава, 8–10.10.1998); [відп. ред. М. Кучерепа]. – Варшава: TYRSA, 1999. – Т. 4. – С. 45.

²⁶ *Магоцький І.* Спогади / І. Магоцький. – Львів, 2002. – С. 76; *Збройна боротьба ОУН за Українську Державу. Партизанка 1939–41 рр.* // Архів дослідника історії ОУН–УПА Нестора Мизака, м. Чернівці. – Арк. 4.

²⁷ *Трофимович В.* Військові відділи націоналістів ... – С. 604–605.

²⁸ Цит. за: *Книш З.* Перед походом на Схід ... – С. 113.

охорони українських біженців із ССРСР. Проти таких дій категорично виступив полковник Р. Сушко, який склав повноваження командира. Після цього Легіон Сушка було розформовано, а окремі його відділи остаточно демобілізовано у Кросні, Криниці та Закопаному. Деякі вояки Легіону, пройшовши перепідготовку в Закопаному, поповнили ряди Української допоміжної поліції та були направлені в поліційні відділки на Лемківщині, Холмщині, Підляшші, Ярославщині, а також до підрозділів збройної охорони промислових об'єктів "Веркшутц" (Werkschutz)²⁹.

У грудні 1939 р. за наказом полковника Р. Сушка, поручника О. Карачевського запроваджено відзнаку ВВН у вигляді вигнутого бронзового щитка у формі кола, діаметром близько 43 мм, із зображенням у центрі тризуба з мечем й написом "Слава Україні" навколо. На задньому боці щитка вибито літери ВВН, порядкове число і рік видання. Відповідно до Правильника відзнаками ВВН Провід ОУН нагороджував: старшин, підстаршин і стрільців, що перебували в його складі; членів ОУН, що особливо причинилися до його створення; іноземців, що організовували або безпосередньо брали участь у ВВН; право отримання відзнаки надає Провід найближчим родичам полеглих стрільців³⁰.

Діючи в руслі військово-політичних планів Німеччини, Провід ОУН прагнув сформуванню українські збройні сили, ядром яких мав стати Легіон Сушка (ВВН), та створити в Західній Україні незалежну державу. Однак через зміни геополітичних напрямків між ССРСР і Німеччиною впродовж 1938–1939 рр. обидві сторони й надалі всіляко обігрували українське питання у власних цілях. Намагання українських націоналістів одержати військово підготовку, досвід ведення бойових дій були тотожними з діяльністю інших національно-визвольних рухів. Згодом основна частина вояків Легіону Сушка були активними організаторами збройного підпілля ОУН та Української повстанської армії.

Mykola Posivnych. The Formation and Activity of the Sushko Legion in June–October 1939

The article focuses on distinctive features of the establishment and activities of the Sushko Legion (nationalist military detachment). It analyses the Legion's role in the OUN's development of a legion-oriented policy at the outset of World War II (September 1939), as well as on the OUN's cooperation with the Abwehr (German military intelligence).

Key words: the Organisation of Ukrainian Nationalists (OUN), military training, Germany, Poland, World War II, the Ukrainian armed forces.

Николай Посивныч. Формирование и деятельность Легиона Сушка в июне–октябре 1939 года

Освещены особенности формирования и деятельности Легиона Сушка (Военные отделы националистов). Показано его роль в реализации легионерской концепции ОУН на начальном этапе Второй мировой войны (сентябрь 1939 г.), а также сотрудничество с немецкой военной разведкой (Абвером).

Ключевые слова: ОУН, военная подготовка, Германия, Польша, Вторая мировая война, украинские вооруженные силы.

²⁹ Овад Х. Полковник Роман Сушко (1894–1944) ... – С. 109–110; Боляновський А. Українські військові формування ... – С. 39; Стебельський І. Шляхами молодості й боротьби ... – С. 76.

³⁰ Книш З. Перед походом на Схід ... – С. 118–120.